

SAVJET RTCG

Ombudsman RTCG

Podgorica, 06. 07. 2023.

Predmet: Zapisnik i mišljenje ombudsmana, na prigovor od 26. 06. 2023. koji je dostavio Mihailo Jovović.

Povod za dostavljanje prigovora je prilog u Dnevniku 2, koji je emitovan 23. 06. 2023. godine.

Podnosilac prijave je naveo:

Dostavljam Vam prigovor na rad autorke Bojane Baranin i/ili urednice Dijane Drašković i/ili svih drugih urednika i/ili drugih zaposlenih u RTCG (uključujući generalnog direktora Borisa Raonića) koji su eventualno učestvovali u kreiranju priloga „Izveštavanje bez posljedica“, emitovanog u Dnevniku TVCG u 19:30h 23.06.2023. godine, objavljenog na Portalu RTCG 23.06.2023. godine u 20:34 i izmijenjenog u 20:54 (<https://rtcg.me/vijesti/drustvo/441406/neprijemeren-uticaj-medija-na-rad-sudstva-i-tuzilastva-tesko-sprijeciti.html>) i objavljenog na Youtube kanalu RTCG 23. 06.2023. godine (<https://www.youtube.com/watch?v=pLlLaBBL1-M&t=18s>) zbog drastičnog kršenja Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima (PPPPS) RTCG, Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (PPSEM) i Kodeksa novinara/novinarki Crne Gore.

Dana 23.06.2023. godine, dobio sam poruku od novinarku RTCG Bojane Baranin, u kojoj mi prenosi da radi prilog o "uticaju medija na sudstvo i tužilaštvo" i da joj je Željko Ivanović rekao da bih možda mogao dati izjavu na tu temu. Odgovorio sam da pristajem. Kasnije sam mnogo zažalio, jer se ispostavilo da sam nesvjesno i naivno učestvovao u jednoj od epozoda serijala naručenih i neprofesionalnih programskih sadržaja na RTCG u cilju odbrane odluke o ponovnom izboru Borisa Raonića za generalnog direktora RTCG i pokušaja uticaja na tužilaštvo u postupku koji se vodi protiv njega, drugih zaposlenih u RTCG i četiri člana Savjeta.

U neformalnom razgovoru prije snimanja rekao sam gđi Baranin da je malo čudno što RTCG pravi prilog o tome dan nakon saslušanja g. Raonića u tužilaštvu u svojstvu osumnjičenog za

neizvršavanje sudske odluke putem podstrekivanja, ali da ću rado pričati i o tome ako me bude pitala. Nije me o tome pitala, već mi je rekla da su ostali sagovornici u prilogu Valentina Pavličić i Bojana Jokić.

Iz emitovanog priloga sam kasnije vidio da me je do tog momenta već dva puta prevarila. Slučaj g. Raonića se volšebno pojavio u prilogu, tvrdnjom novinarka da je tako nešto rekao Dalibor Kavarić (bez njegovog tonskog snimka), kojeg je u razgovoru sa mnom sakrila kao sagovornika (ili nije znala da će i on biti sagovornik)

Gđa Baranin me je pitala on the record šta ja „kao predsjednik Komisije“ za praćenje istraga o napadima na novinare mislim o „sve češćem“ preuzimanju uloge sudija i tužilaca od strane medija, i da li imam takve primjere iz rada u Komisiji. Međutim, u emitovanom prilogu se ne pominje Komisija, već me je predstavila samo kao programskog direktora „Vijesti“, što jesam, ali me nije u tom svojstvu ništa pitala.

U svom odgovoru nisam rekao da je riječ o „sve češćem“ takvom uticaju, ali u prilogu stoji da tako nešto poručuju sagovornici RTCG, što znači i ja. To je netačno, jer to ja nisam rekao.

Urednica Drašković u najavi priloga kaže da su njihovi sagovornici iz priloga, što znači i ja, naveli da su neki od klasičnih primjera medijskih pritisaka imenovanja nosilaca pravosudnih funkcija i Raonića. To je netačno jer ja to nisam rekao, a iz priloga se vidi da je od nas četvoro to navodno rekao samo g. Kavarić (inače jedini pravnik, osim zastupnice g. Raonića i šefa njegove pravne službe, koji je javno kazao da je odlukom Savjeta RTCG o ponovnom izboru g. Raonića za generalnog direktora zakonito izvršena pravosnažna presuda)

U prilogu nije objavljeno ništa od mojih stavova da profesionalno i etičko izvještavanje o radu sudova i tužilaca ne predstavlja neprimjeren uticaj, jer je to dužnost profesionalnih i etičkih medija i novinara u demokratskom društvu, a da ovi drugi o svemu ionako izvještavaju neprofesionalno. Nije objavljeno ništa ni od mog stava da tužilaštva i sudovi u Crnoj Gori nisu nezavisni i da je dužnost medija da i o tome izvještavaju a da je to razlog što se možda čini da je to neprimjerni uticaj. I kritikovao sam javni stav bivše predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice da novinari ne mogu komentarisati sudski postupak koji je u toku a kamoli pravosnažne presude. Naravno da ništa od ovoga nije bilo u prilogu (u poruci poslije snimanja, rekao sam gđi Baranin da sam zaboravio da kažem kako Njujork tajms redovno komentariše odluke Vrhovnog suda SAD, naivno misleći da joj pomognem u kreiranju objektivnog i profesionalnog priloga).

Pretražio sam na desetine priloga gđe Baranin na portalu RTCG i nigdje nisam našao da je objavila kako je nekome tražila izjavu a onda je taj neko uputio na nekog drugog, kao što je to uradila u ovom prilogu, pominjući Željka Ivanovića i mene.

To meni govori da su meta ovog naručenog, neobjektivnog i spinovanog priloga bile „Vijesti“, naročito nakon Ivanovićeve kolumne u „Vijestima“ od 20.06.2023. i emisije „Načisto“ od 22.06.2023. Da me je gđa Baranin otvoreno pitala o tome, ili generalno o tome kako „Vijesti“ izvještavaju ili da li neprimjereno izvještavaju o radu tužilaca i sudija, ja bih joj rekao šta mislim. Ali, nije, jer mi je pitanja postavljala kao predsjedniku Komisije.

Podmuklo crtanje „Vijesti“ kao medija koji neprimjereno izvještava o Raonićevom slučaju preko mojih leđa, i falsifikovanje mojih izjava, odnosno stavljanje meni u usta nešto što nisam rekao, je očigledan primjer neprofesionalnog i neetičkog novinarstva.

Posebno je neprofesionalno i podlo, ilustrovati prilog na Youtubu mojom slikom uz naslov „Mediji sve češće preuzimaju ulogu sudija i tužilaca“, što aludira da sam ja to rekao, a nisam, i/ili da radim u mediju koji „sve češće preuzima ulogu sudija i tužilaca“, što nije tačno.

Kao da sam naslutio šta će da se desi, nakon snimanja, rekao sam gđi Baranin da pogleda kako BBC izvještava o skandalima vezanim za svoje rukovodstvo, uključujući i posljednji zbog kojeg je „generalni direktor“ BBC-ja podnio ostavku. Rekao sam joj da novinar, i po Kodeksu i po crnogorskom zakonu ima pravo da odbije da se potpiše ispod teksta/priloga koji mu urednici (ili direktor) izmanipulišu. Ali, uzalud.

Smatram da su autorka priloga Bojana Baranin i/ili urednica Dijana Drašković i/ili svi drugi urednici i/ili drugi zaposleni u RTCG (uključujući generalnog direktora) koji su učestvovali u kreiranju priloga „Izveštavanje bez posljedica“, prekršili sljedeće:

- Član 4 stav 1 alineje i) i j) u vezi sa članom 8. stav 1 i 2 PPSEM
- Član 2 stav 9 PPPPS RTCG (centar moći je direktor Raonić)
- Član 3 stav 1 alineja c) PPPPS RTCG
- Član 4 stavovi: 2, (tačnost) 3, 4, 5, 6 i 7 (objektivnost). 8 (cenzura), 11 (kredibilitet) PPPPS RTCG
- Član 7 stav 1 alineje a) i c) PPPPS RTCG
- Član 12 stavovi 1 i 2 (uravnoteženost izvještavanja) PPPPS RTCG
- Član 22 podstav Intervjui, stavovi 1 i 3 PPPPS RTCG
- Načelo 1, smjernica 1.1 stav 1, smjernica 1.2. (a) stav 2, smjernica 1.3 (a) stav 2 Kodeksa novinara/novinarki Crne Gore.

Očekujem da sprovedete proceduru predviđenu Pravilnikom o načinu rada ombudsmana/ombudsmanke RTCG, utvrdite činjenice i da donesete "vjerodostojnu odluku, utemeljenu na osnovu pažljivo procijenjenih saznanja", kako stoji u principima Vašeg rada i o njoj me obavijestite.

Predlažem da pitate menadžment RTCG/sami ispitajte ko je sve i na koji način učestvovao u kreiranju priloga, i da izvršite uvid u sirovi materijal koji je snimljen za prilog, kao i sve verzije editovanog priloga u sistemu RTCG.

U slučaju da usvojite moj prigovor, smatram da bi bilo fer da Savjetu RTCG predložite da nalože TVCG da objave Vašu odluku sa preporukama u prvom narednom Dnevniku u 19:30, da se izvinu meni i javnosti Crne Gore zbog manipulacije i kršenja profesionalnih i etičkih standarda, a protiv odgovornih pokrene postupak za utvrđivanje disciplinske i svake druge odgovornosti u skladu sa aktima RTCG, Zakona o radu i drugim propisima.

Takođe, zahtijevam da se ovaj programski sadržaj ukloni sa Portala RTCG i Youtube kanala RTCG, kao i svih drugih naloga RTCG na društvenim mrežama, na kojima je objavljen.

Molim Vas da obavijestite gđu Baranin i/ili urednicu Drašković i/ili sve druge urednike i/ili druge zaposlene u RTCG (uključujući generalnog direktora Borisa Raonića) koji su eventualno učestvovali u kreiranju ovog priloga da ću, u suprotnom, satisfakciju zatražiti pred nadležnim sudom.

Stojim Vam na raspolaganju za eventualna dodatna objašnjenja i informacije, posebno o načinu na koji su prekršeni navedeni propisi, ako to već nije jasno iz opisa događaja.

Uredništvo je odgovorilo:

U odnosu na Prigovor na prilog emitovan u dnevniku TVCG u 19:30 23.06.2023, jednog od sagovornik Mihaila Jovovića, želimo da istaknemo prije svega da nam ni u jednom trenutku nije bila namjera da bilo koga prevarimo kako navodi Jovović i da na sam prilog niko od drugih sagovornika nije imao bilo kakvu primjedbu.

U najavi priloga se stavljaju generalne ocjene sagovornika, nikoga pojedinačno, tako da je uoči emitovanja tog priloga učinjeno isto.

Prilog se koncepcijski odnosio na generalnu sliku koja se stvara u medijima u odnosu na rad pravosudnih organa, što je prilogom i obrađeno.

U pripremi priloga kolegunica Bojana je tražila izjavu predsjednika Borda direktora Vijesti gospodina Željka Ivanovića, kao prvog čovjeka jednog od najuticajnijih medija u Crnoj Gori, a on ju je uputio na programskog direktora te medijske kuće, zbog čega je i došlo do nesporazuma oko njegovog zvanja.

To što se u prilogu mogao čuti i stav advokata Dalibora Kavarića u vezi s temom je autonomno pravo svakog novinara da zove razne sagovornike kako bi se tema obradila na adekvatan način.

Na kraju, a zarad kolegijalnosti, ukoliko gospodin Jovović i dalje ostaje pri zahtjevu da se prilog ukloni s youtubea i portala, spremni smo da to i uradimo.

ZAKLJUČAK OMBUDSMANA

Obaveza Javnog servisa je da se pridržava Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, kao i Kodeksa novinara Crne Gore.

Uvidom u sirovi materijal koji je snimljen za pomenuti prilog, kao i uvidom u finalni prilog uočeno je da je došlo do izvjesnih kršenja pomenutih regulativnih normi:

- „Obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja. Kada između elektronskog medija i pojedinaca i/ili organizacija postoji interesna povezanost, onda se ta povezanost u programu mora jasno naglasiti; Načelo nepristrasnosti: obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog; U proizvodnji informativnih programa, elektronski mediji su dužni da poštuju načela objektivnosti, nepristrasnosti, blagovremenosti, tačnosti, zabrane diskriminacije, slobode objavljivanja komentara i primjene pravila druge strane. Događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni.“ (*član 4 stav 1 i) i j) u vezi sa članom 8 stav 1 i 2 Pravilnika o programskim principima i profesionalnim tandardima u elektronskim medijima*).
- „Prenesena poruka mora da reflektuje tačne činjenice i ne smije navoditi na pogrešan zaključak; - **tačnost**
Činjenice i stavovi moraju biti predstavljeni ravnopravno, a izvještavanje mora nepristrasno uzeti u obzir sve osobe, institucije i događaje relevantne za temu; - **objektivnost**

Informativni programi moraju tačno da prenose događaje, podatke i izjave, omogućavajući gledaocima i slušaocima da sami formiraju stavove. Novinari i urednici su odgovorni ne samo za ono što objave već i za ono što prećute a od interesa je za javnost.“- **kredibilitet** (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 4*).

- „Ne smatra se da su bilo koja vijest ili programski sadržaj pravedni ako: ne uključuju sve relevantne činjenice; navode gledaoce i slušaoce na pogrešan zaključak.“ (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 7 - pravednost*).
- „Programi RTCG koji se bave pitanjima od javnog interesa koja izazivaju različite stavove u javnosti moraju adekvatno i jednako da predstavljaju različite tačke gledišta. To podrazumijeva nepristrasnost i razumno procjenjivanje težine određenih stavova i mišljenja, njihov značaj ili potencijalni značaj.“ (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 12 – uravnoteženost izvještavanja*).

„Novinarke/novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.“ (*Etički kodeks novinara Crne Gore, Načelo 1, 1.2 – tačnost*).

- „Izvor (informacije) treba da bude jasno identifikovan i da se, kada je to potrebno, navedu reference koje ga čine relevantnim za određenu priču. U pripremi izvještaja, novinari/novinarke su obavezni da pravilno ocijene opredjeljenja i moguće interese svojih izvora. Ako izvor pripada nekoj interesnoj grupi ili joj je na bilo koji način blizak, to treba jasno navesti. Korišćenje posrednih izvora je prihvatljivo ukoliko se koriste i dodatni izvori ili druge metode za potvrđivanje činjenica.“ (*Etički kodeks novinara Crne Gore, Načelo 1, 1.3 – postupanje sa izvorima*).

U skladu sa navedenim, **prihvata se prigovor u dijelu prekršenih članova** Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima u elektronskim medijima,

Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG i Etičkog kodeksa novinara Crne Gore.

Međutim, **prigovor se djelimično odbija, u dijelu:**

- „RTCG samostalno proizvodi uređuje i emituje programe nezavisno od političkih, ekonomskih i drugih centara moći.“ (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 2 – obaveze RTCG kao javnog emitera*).
- „Pravovremeno, sveobuhvatno, objektivno, uravnoteženo i dostojno obrađuju događaje u Crnoj Gori, regionu i šire, podržavajući fer i konstruktivan dijalog na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.“ (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 3 – ciljevi RTCG*).
- „Prema Ustavu Crne Gore, koji pruža pravo na slobodno i nezavisno informisanje, svaka vrsta cenzure je nezakonita i neetička. Urednici i novinari RTCG ne smiju podleći nikakvoj vrsti pritiska, direktnog niti indirektnog, da se njihovi programi cenzurišu.“ (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 4 – cenzura*).
- „Kad god je to moguće, novinari moraju da pronađu predstavnike svih uključenih strana i da obezbijede u programu sve relevantne stavove. Ukoliko je to nemoguće, oni o tome jasno i direktno moraju da obavijeste javnost. Novinari i urednici moraju biti svjesni neophodnosti ravnoteže u tretiranju spornih pitanja. Profesionalni standard RTCG je da se no kontroverznim temama obezbijedi i neutralno, ekspertsko mišljenje.“ (*Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 12 – uravnoteženost izvještavanja*).
- „Kada se obavlja intervju sa dvije ili više osoba pojedinačno za isti program ili serijal programa, nijednom od učesnika ne smije se dozvoliti da čuje stavove

drugih učesnika.“ (Pravilnik o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG, član 22 - intervju).

Na kraju, teme koje su od javnog interesa, u ovom slučaju odnos medija i njihov eventualni uticaj na pravosudne organe, treba pažljivo tretirati uz obavezno poštovanje Etičkog kodeksa novinara Crne Gore, Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima u elektronskim medijima, Pravilnika o programskim principima i profesionalnim standardima RTCG i ostalih obavezujućih normativnih akata.

Ombudsmanka RTCG

Danijela Popović

